

deres skolevæsen, således at der gives børnene det større antal undervisningstimer, som allerede folkeskoleloven af 1937 krævede. Hertil kommer, at de forbedrede muligheder, der ved ændringen af folkeskoleloven i 1958 er tilvejebragt for en videre frivillig udbygning af skolevæsenet i landkommunerne gennem oprettelse af 8. og 9. klasser og realafdelinger, er blevet udnyttet i langt højere grad, end man kunne forvente. I 1960 oprettedes der således i alt ca. 700 8. klasser og 128 9. klasser, og i 1961 oprettedes der ca. 1 000 8. klasser og 250 9. klasser. Med hensyn til realafdelingen er der siden 1959 oprettet i alt 150 nye 1. realklasser. Oprettelsen af disse nye klasser er en væsentlig årsag til, at antallet af nyoprettede stillinger inden for folkeskolen i de seneste år er steget betydeligt. I årene indtil 1959 blev der gennemsnitligt efter fradrag af nedlagte stillinger oprettet ca. 800 nye stillinger om året. I årene 1959 og 1960 var de tilsvarende tal henholdsvis 1 296 og 917. I 1961 må der på grundlag af en forespørgsel til skoledirektioner og byråd efter fradrag af nedlagte embeder forventes oprettet 2 160 nye stillinger, af hvilke en del dog må formodes at skyldes nedsættelsen af lærernes pligtige timetal fra 36 timer til 32 timer ugentlig.

Gennemførelsen af den ved ændringen af folkeskoleloven i 1958 hjemlede særundervisning, jfr. § 2, stk. 2 i lovbekendtgørelse af 18. maj 1958 samt den med hjemmel i en tekstanmærkning til forslaget til lov om tillægsbevilling for finansåret 1961-62 med virkning fra 1. april 1961 foretagne nedsættelse af folkeskolelærernes pligtige timetal fra 36 timer til 32 timer ugentlig må ligeledes — når man ser bort fra besørgelsen af timerreduktionen som overtimer — beregnes at ville medføre en væsentlig stigning i behovet for lærere. Nedsættelsen af lærernes pligtige timetal må forventes at ville bevirke et øget lærerbehov på ca. 2 500 lærere.

Til delvis afhjælpning af den øjeblikkelige lærermangel er der gennemført forskellige foranstaltninger. Undervisningsministeriet har således i cirkulærer senest af 10. januar 1961 rettet en indtrængende henstilling til de lokale skolemyndigheder, særligt i kommuner, hvor antallet af undervisningstimer væsentligt overstiger de i lovgivningen fastsatte krav, om at foretage en midlertidig nedskæring af antallet af undervisningstimer i henhold til undervisningsplanen i skoleårene 1960-61 og 1961-62.

Undervisningsministeriet har endvidere henstillet til de lokale skolemyndigheder at undlade at besætte ledige eller nyoprettede stillinger og at søge dem varetaget som overtimer af det allerede ansatte lærerpersonale. Endvidere er der tilvejebragt hjemmel for at yde kommunerne sædvanlig lærerløns-

refusion på 85 pct. af udgiften til besørgelse af alle timer, som læses i henhold til den godkendte undervisningsplan, d. v. s. også udgiften til vederlag til faglærere og overtimer.

Endelig har man givet tilladelse til, at seminarieelever kan udsendes som vikarer i folkeskolen i 5 måneder såvel på den 4-årige som på den 3-årige linje. Ifølge en pr. 1. februar 1961 foretagen opgørelse blev på nævnte tidspunkt ca. 900 ledige stillinger bestridt af seminarieelever som vikarer.

De ovenfor nævnte midlertidige foranstaltninger har i et vist omfang muliggjort en lettelse i lærermangelen, men antallet af ledige stillinger er som foran nævnt fortsat meget stort og har i de seneste år ikke vist tendens til nedgang.

Behovet for lærere i folkeskolen må imidlertid set over en længere årrække forventes at ville stige betydeligt. Det økonomiske sekretariat har i samarbejde med det af undervisningsministeriet nedsatte førortaltale udvalg til overvejelse af forholdsregler til regulering af lærertilgang og lærerbehov og med statskonsulenten for folkeskolen og seminarierne samt på grundlag af oplysninger fra Det statistiske departement om aldersfordeling m. v. foretaget en undersøgelse af det forventede behov for folkeskolelærere i årene indtil 1980. Af væsentlig betydning for en beregning af det fremtidige lærerbehov er den omstændighed, at der må påregnes en stigning i antallet af børn, der fortsætter deres skolegang efter undervisningspligtens ophør i det stigende antal 8. og 9. klasser samt realklasser. Ved opgørelsen over lærerbehovet i årene indtil 1980 er man gået ud fra følgende forudsætninger, der bygger på et skøn over den fremtidige udvikling:

1. Antallet af elever i 1. til 7. klasse er sat lig med antallet af 7-13-årige, således at man har set bort fra, om børnene frekventerer kommunale skoler, statsskoler, private skoler eller evt. undervises hjemme.

2. Man er gået ud fra en stigning i antallet af elever, der fortsætter skolegangen efter undervisningspligtens ophør, jfr. det ovenfor bemærkede. For 8. klassetrin har man forudsat 100 pct.s skolegang fra 1970, for 9. klassetrin 100 pct.s skolegang fra 1975 og for 10. klassetrin 70 pct.s skolegang fra 1980.

3. Man er endvidere gået ud fra en fordeling af eleverne mellem 8.-9. klassetrin og realafdelingen i forholdet 65 pct.-35 pct. fra 1970.

4. Alle elever fra 2. realklasse forudsættes fra 1970 at fortsætte i enten 3. realklasse eller 1. g.

5. Andelen af 16-årige, der frekventerer 1. g, forudsættes at stige med $\frac{2}{3}$ pct. årlig fra 8 pct. i 1960 til 21 pct. i 1980.